

MÀSTER EN ESTUDIS COMPARATIUS DE LITERATURA, ART I PENSAMENT
Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Cultura i Departament d'Humanitats

Pla Docent d'Assignatura

Títol de l'assignatura (pla d'estudis):

Pensament Polític i Filosòfic

Subtítol de l'assignatura:

Utopia i Distopia en la Literatura Política del Segle XX

Codi de l'assignatura:

30773

Mòdul al qual pertany:

5. Pensament Polític i Filosòfic

Tipus:

Obligatòria

Optativa

Nombre de crèdits (ECTS):

5 ECTS

Idioma en el qual s'imparteix:

Castellà

Professor/s responsable/s (curs 2007 - 2008):

Francisco Fernández Buey

Descriptor (màx. 5 línies):

Aquest curs es proposa: a) informar sobre l'estat actual de la qüestió esmentada en el títol; b) reconsiderar les nocions d'utopia i distopia a partir de la relectura d'alguns dels textos representatius per al tema en el segle XX; c) argumentar la hipòtesi que, a pesar del gir històric que ha suposat la dècada dels 80, les il·lusions naturals encara segueixen fundant el pensament utòpic dels inicis del segle XXI.

Objectius formatius (màx. 5 línies):

Donar a conèixer als estudiants un capítol poc estudiat del pensament ètico-polític contemporani, el debat sobre la fi de la utopia, en el qual han intervingut filòsofs i teòrics de la literatura amb arguments a vegades contraposats. El coneixement de les aportacions recents al debat actual permetrà, per una altra banda, revisar la interpretació canònica d'algunes obres fonamentals de la literatura utòpica i distòpica del segle XX, a cavall entre la literatura i la reflexió filosòfica.

Programa (màx. 10 temes):

1. Hipòtesi sobre utopia i distopia en el denominat "segle curt"
2. El socialisme entre realitat i utopia
 - 2.1. Sobre el defecte orgànic de les utopies i el nou ordre: Gramsci
 - 2.2. Quan només existeix el nosaltres: la intuïció de Zamiatin
 - 2.3. Móns somniats entre guerres

Pla Docent d'Assignatura

2.4. La utopia socialista en el socialisme "científic": Chevengur

3. Llocs dolents, intencions bones

3.1. O brave new world, that has such people in 't: el món feliç d'Huxley

3.2. De rèptils, màquines i homes: la distopia de Karel Kapek

3.3. El darrer home i la neollengua: Orwell sobre el present en futur

3.4. Ha estat anti-socialista la distopia del segle XX?

3.5. Savis en la seva república: on la distopia es fa paròdica

4. Utopia i futurologia

4.1. De la utopia a la futurologia: tecno-ciència i prognosi.

4.2. La conquesta del cosmos i el temps dels miracles cruels: una interpretació de Solaris.

4.3. Futurologia: humor ombrívol i rialla

4.4. De nou a la illa moreana: Huxley de tornada al món feliç.

5. La utopia després de la fi de la utopia

5.1. De Berlín (1967) a Berlín (1989): la paradoxa de la "fi de la utopia"

5.2. De quin final parlava Marcuse als estudiants rebels?

5.3. Caps per a lligar: utopia concreta i esperança desesperançada

5.4. Una ambigua utopia anarquista: de *Los desposeídos* a Omelas

6. La utopia en el canvi de segle

6.1. Moviments socials i utopies reals

6.2. Altermundisme i utopia: un debat

6.3. La filosofia política davant del tema de la utopia avui.

Metodologia d'ensenyament (màx. 5 línies):

L'assignatura tindrà 20 hores d'ensenyament presencial amb el grup sencer i la resta de les hores de contacte amb el professor es faran en grups més petits i tutories obligatòries. A més de les classes, el procés d'aprenentatge inclou lectures, grups de discussió i altres activitats formatives assignades pel professor.

Críteris i procediments d'avaluació (màx. 5 línies):

L'avaluació de les assignatures del màster es fa sempre per mòduls, realitzada conjuntament pels professors responsables de les dues assignatures matriculades del mòdul. Aquesta avaluació té una part continuada al llarg del trimestre i una part en forma de projecte, treball o examen acordat amb els professors responsables de les dues assignatures i avaluat conjuntament.

Bibliografia seleccionada (màx. 10 ítems):

E. Zamiatin, *Nosotros*, traducció de Margarita Estapé, Tusquets, Barcelona, 1991.

A. Platonov, *Chevengur*, edició y traducció de V. Cazcarra y H. Kriúkova, Cátedra, Madrid, 1998.

A. Huxley, *Mundo feliz*, traducció de Ramón Hernández, Plaza y Janés, Barcelona, 1969.

K. Capek, *La guerra de las salamandras*, Gigamesh, Madrid, 2003

G. Orwell, *Mil novecientos ochenta y cuatro*, traducció de Olivia de Miguel, Círculo de Lectores, Barcelona, 2003.

Pla Docent d'Assignatura

A. Schmitt, *La república de los sabios*, traducció de Luis Alberto Bixio, Minotauro, Barcelona, 1998.
S. Lem, *Solaris*, traducció de Matilde Horne, Minotauro, Barcelona, 2001.
A. Huxley, *La isla*, traducció Floreal Mazía, Edhasa, Barcelona, 1986.
H. Marcuse, *El final de la utopía*, traducció de Manuel Sacristán, Ariel, Barcelona, 1968.
U. Le Guin, *Los desposeídos*, traducció de Matilde Horne, Edhasa. Ediciones Minotauro, Barcelona, 1983.